

Fair Trade Design

Fair Trade Danmark
Februar 2012

Indhold

- 1) Fair Trade og Design
- 2) Design og udvikling: kapacitetsopbygning gennem design
- 3) Eksempler og cases på Fair Trade Design
- 4) Fair Danish Design
- 5) Best practice

1) Fair Trade Design

Fra traditionelt håndværk til moderne konkurrencedygtige designprodukter.

Fair Trade handler om handel og udvikling. Jo mere der handles og sælges, jo bedre vilkår er det muligt at skabe, for flere og flere producentgrupper. Derfor er det vigtigste importører og andre aktører i Nord kan bidrage med, udover at efterleve principperne for Fair Trade, at styrke salget af produkter på bedst mulig vis. En af de vigtigste nøgler til øget salg er Fair Trade Design (produktudvikling og design)

Vi definerer Fair Trade Design som nydesignede Fair Trade produkter i høj international salgbar standard og kvalitet, der er tilpasset og produktudviklet til et målrettet eksportmarked, evt. med støtte fra en designer. Dette står i modsætning til traditionelt forarbejdede produkter, der primært er produceret til lokal brug, eller produceret til eksport, dog uden kendskab til det pågældende eksportmarked.

I Fair Trade bevægelsens spæde start inden for non-food og kunsthåndværk, var de produkter man handlede med udelukkende traditionelt forarbejdede produkter, som primært blev forhandlet i Fair Trade butikker eller gennem Fair Trade netværk. I dag arbejder de fleste importører og producenter med produktudvikling, og de fleste har indset den værdi produktudvikling skaber, både i forhold til salg og udvikling. Fair Trade produkter sælges ikke længere alene i Fair Trade butikker, men også i design- og interiørbutikker, der også forhandler konventionelle produkter.

Fair Trade Design er relateret til hvad man kan kalde Fair Trade version 2.0. Det bidrager til et overordnet imageløft af Fair Trade produkter, og er derved med til at præsentere Fair Trade produkter til nye og bredere målgrupper end traditionelt set. Samtidig bidrager Fair Trade design til opgradering og kapacitetsopbygning af producenter, gennem forbedret markedskendskab og styrkede produktionsmetoder.

2) Design og kapacitetsopbygning

– “Best of two worlds” Best of two worlds – en gensidig læringsproces med respekt for socio-kultur og traditioner

Fair Trade design er baseret på konceptet omkring gensidig læring og anerkendelse, og produkter der er resultatet af “best of two worlds”. Ideelt set sker produktudviklingen i et ligeværdigt samarbejde mellem producenter og designere, og tager udgangspunkt i forståelse og respekt for lokale håndværkstraditioner, kultur og socioøkonomisk situation. Designeren der deltager i samarbejdet, skal således ikke blot lære fra sig, men også selv lære og forstå lokale forhold og traditioner. Igennem det møde opstår gensidig forståelse, læring og inspiration, der rigtigt formidlet ender ud i nyskabende, konkurrencedygtige Fair Trade produkter, der appellerer til bredere målgrupper end de traditionelle.

I relation til spørgsmålet om Fair Trade design, bliver spørgsmålet om respekt for kulturel identitet ofte bragt op. I WFTO's 10 principper for Fair Trade, lyder det bl.a. under princip 3: Fair Trading Practices, at:

“Fair Trade anerkender, fremhæver og beskytter små producerendes kulturelle identitet og traditionelle færdigheder, som kommer til udtryk i deres håndværk, mad produkter og andre relaterede services.”

Det er derfor også klart at samarbejde omkring produktudvikling skal ske med respekt og forståelse for kulturel identitet, og for de særlige kendetegn ved lokal produktion der er med til at gøre produkter unikke og specielle. Kultur er dog et dynamisk begreb, og alle former for kultur og produktion er præget af

mødet med andre kulturer og måder at gøre ting på. I dette tilfælde er det vigtigste fokus dog udvikling og støtte til salg, og hvad der er i producenternes interesse. Producenter med erfaring fra Fair Trade designsamarbejde anser det som meget værdifuldt at lære mere om de markeder de kan sælge til, at lære nye måder at arbejde på, der kan supplere og forbedre traditionelle produktionsmetoder, samt nye teknikker, der både kan spare tid og penge.

I Fair Trade Danmark er det vores erfaring at Fair Trade design samarbejde i høj grad bidrager til lokal udvikling og vækstpotentiale, og at samarbejdet er med til også at vise respekt og interesse for lokale traditioner og produktionsmetoder.

3) Fair Trade Design

– eksempler

Case: Piet Hein Eek – ny brug af traditionelt produkt i Vietnam

Den internationalt anerkendte designer Piet Hein Eek er blandt frontløberne indenfor trendskabende Fair Trade Design med bl.a. kollektionen af kurve skabt i bambus, samt den nyeste keramikserie "Fat". Produktserierne produceres i Vietnam, og ideerne til produkterne har også taget form og udtryk under de lokale håndværkeres kunnen. Som f.eks. kurvene, der i første omgang blev en større udfordring for designeren, der havde tilbud at hjælpe de vietnamesiske træproducenter. Palmetræ er en hurtigt voksende træsort, og det kan skabe produktions problemer, at træet ændrer form, når det tørrer.

Derfor udviklede Piet Hein Eek i samarbejde med de lokale producenter et design af tynde strimler, som bindes sammen, så træet kan ændre sig uden problemer. De lokale fiskere i landsbyen hjalp med at vælge den bedste snøre og knob, så skålene er robuste trods deres spinkle udseende. Den hollandske designers produktserier har allerede opnået stor opmærksomhed på den internationale designscene.

Case: Glassmykke produktion i Ghana – fra traditionel brug, til konkurrencedygtig eksportvare

Den danske glaspuster og designer Pernille Bülow (PB) har også opnået stor succes med salget af glassmykker gennem samarbejdet med glasperleproducenter i Ghana. Da PB første gang besøgte producenterne, der primært består af enlige mødre, blev glasperlerne udelukkende solgt i sin traditionelle form, og primært til det lokale marked. Glasperlerne bruges traditionelt til udsmykning i forbindelse med overgangsritualer og andre vigtige sociale begivenheder i lokalsamfundet.

Med udgangspunkt i de farver der er interessante på det danske marked, udviklede PB sammen med kvinderne glasperler i nye farver og former, og sammensat på en måde der kunne gøre produktet interessant og konkurrencedygtigt i Danmark. Et langsigtet samarbejde med producenterne blev etableret, og to gange årligt afholder PB workshop for producenterne hvor de lærer at producere smykker i nye designs. I begyndelsen var det svært for producenterne at omstille sig til en ny måde at tænke og arbejde på, men nu, efter fem års samarbejde er kvinderne i stand til selv at læse og fortolke produkttegninger, og arbejde videre med produkterne på egen hånd.

Evalueringer af samarbejdet viser et resultat begge parter kan være stolte af. Produkterne i nye designs udvikles jævnligt, kvaliteten er blevet styrket mærkbart, kvinderne har en stabil og god indtægt, og har gennem samarbejdet fået mulighed for at udvikle egne små forretninger, og sendt deres børn i skole. Glassmykkerne sælges i dag både i Fair Trade butikker, men også i en lang række tøj- og livsstilsbutikker.

4) Fair Danish Design

– Dansk design og Fair Trade produktion

I efteråret 2011 blev Fair Trade Danmarks projekt, Fair Danish Design, skudt i gang. Projektet går ud på at skabe nyskabende, konkurrencedygtige Fair Trade produkter, gennem designsamarbejde mellem danske designere og Fair Trade producenter. Målet med FDD er at skabe design i internationale konkurrencedygtig form, der får forbrugere til at associere Fair Trade med Dansk Design. Begge er stærke koncepter med stor potentiel synergi-effekt, der både kan fremme udviklingen af nye unikke produkter, bidrage til et øget salg af Fair Trade og bidrage til at Fair Trade producenter opnår nye færdigheder og muligheder for opgradering.

“Vores mission er at løfte marginaliserede producenter ud af fattigdom gennem produktudvikling og samarbejde, samt at styrke salget af Fair Trade produkter, gennem udvikling af konceptet Fair Trade Design. Projektet Fair Danish Design skaber nye muligheder for danske industri, designere og andre aktører og bekræfter at design og brugskunst kan produceres under Fair Trade vilkår med et moderne skandinaviske design og tilgodesee kvalitetsbevidste forbrugere. Projektet er således både til gavn for Fair Trade producenter og forbrugere”, siger Ida Ljunggren, daglig leder for Fair Trade Danmark.

Flere initiativer og projekter er i gang under paraplyen “Fair Danish Design”. I efteråret 2011 rejste danske designere gennem Fair Danish Design projektet til både til Afrika og Mellemamerika for at udvikle og etablere et designsamarbejde med lokale Fair Trade producenter, med fokus på at skabe nye konkurrencedygtige produkter, inspireret af dansk design og lokale håndværkstraditioner.

Case: Kompetenceudvikling fra unika til konkurrencedygtig brugskunst i Zimbabwe

Pil Bredahl og Henriette Melchiorson fra designgruppen “FairTrade Designers” tog i samarbejde med Fair Trade Danmark og den danske virksomhed Huset ved Havet til Zimbabwe, for at indlede et samarbejde med producenter af stensculpturer i forstaden Chitungwiza.

De kvindelige designere stod for flere aktiviteter som workshop med bl.a. medbragte danske møbel- og interiør magasiner, der vakte begejstring og nysgerrighed blandt de lokale håndværkere. Gennem workshoppen fik producenterne indblik i hvad dansk design er, hvilken stil og hvilke produkter der er attraktive på det danske marked, samt hvordan produkter eksponeres og markedsføres og endelig hvilke krav der er til både design, kvalitet og levering.

De lokale producenter arbejder som udgangspunkt intuitivt når de arbejder med udformning af stensculpturer, dvs. uden forberedte mål eller dimensioner for arbejdet. Gennem workshoppen lærte producenterne at udarbejde tekniske tegninger og arbejde ud fra disse, i forhold til at lave et stykke brugskunst hvor mål og dimensioner er planlagt på forhånd. Workshoppen var en stor succes og de ny-erhvervede færdigheder har gjort at producenterne har fået åbnet et nyt vindue for produktionsmuligheder, og har opgraderet ved at udvide deres kompetencer i fht. nye teknikker og produktionsmetoder. Nu kan de både producere stensculpturer, men også brugskunst produkter efter samme mål og dimensioner.

I løbet af workshoppen blev 20 nye prototyper udviklet. Ud af denne gruppe produkter skal importøren, designerne og producenterne i fællesskab beslutte hvilke produkter der sættes i produktion, samt til hvilken pris. Produkterne forventes lanceret til Formland Messen i Herning, august 2012.

5) Best practice

Erfaringer fra Fair Trade design-samarbejde jorden rundt

Fair Trade Danmark arbejder løbende med erfaringsindsamling fra de mange forskellige variationer af designsamarbejde der har været igangsat. Med baggrund i best practice ønsker vi at nye designsamarbejder får det bedste mulige afsæt for at skabe succes.

Hidtidige erfaringer viser følgende:

1) GENSIDIG DEDIKATION OG RESSOURCER TIL DESIGNSAMARBEJDET

Det nok vigtigste element før et designsamarbejde påbegyndes er at alle deltagende parter er dedikerede og interesserede i at deltage i samarbejdet og workshops. Dette gælder både designere, der skal lægge energi og kræfter i workshops og samarbejde, og som muligvis vil blive udfordret i at arbejde med helt nye typer samarbejdspartnere, måske med færre ressourcer end de er vant til. Det samme gælder importøren, der skal være afklaret omkring tid nok til at "nurse" processen og deltagere, samt midler nok til at kunne påbegynde import og køb af færdige produkter til produktion. For producenterne gælder det også at de skal være interesserede i at lære sig nye færdigheder og bruge tid på at dygtiggøre sig til nye produkttyper og produktionsmetoder.

FORSTÅELSE OG INTERESSE

Den gensidige respekt og interessen i at lære samarbejdspartnerens udgangspunkt bedre at kende, er et fundamentalt udgangspunkt for samarbejdet. Her er det især vigtigt at designeren, som måske er helt ny i lokalsamfundet, tager sig tid til at forstå de socioøkonomiske vilkår der gør sig gældende lokalt, og som kan have indflydelse på produktionen. Dette kan være spørgsmål vedr. kønsroller, børnepasning, kvinders rolle i samfundet, adgang til vand, klimatiske påvirkninger af produktionen etc.

3) FORVENTNINGSAFSTEMNING

Før processen igangsættes er det vigtigt at tage en snak med samarbejdspartnerne om forventningsafstemning og i forlængelse deraf udarbejde en samarbejdsaftale for projektet. En samarbejdsaftale kan indeholde elementer som krav og forventninger til deltagelse (fx workshops længde, indhold, arbejdstid og pauser), kompensation for tabt arbejdsfortjeneste for producenterne (der ofte ikke har råd til at afsætte tid til ren læring), forventninger til videre forløb i fht. produktion, ejerskab af design og koncept (herunder kopiering og salg af produkter til 3. part) osv.

4) GOD KVALITET I EKSISTERENDE BASISPRODUKTION

Det bedste afsæt skabes i samarbejde med producentgrupper, der allerede er kvalitetsbevidste og arbejder velfunderet med deres håndværk. I sådanne tilfælde er basis allerede lagt for at tillære nye teknikker og færdigheder, oven i de færdigheder, som produktionsgruppen allerede besidder. Hvis ikke dette er tilfældet, er det vigtigt at der under workshoppen afsættes tid til en diskussion og forståelse af kvalitetskonceptet, og måske en analyse af hvad der pt. hindrer produktion i høj kvalitet. Høj kvalitet er fundamentalt for at opnå succes med lancering af nye produkter.

5) TID – OG JÆVNLIGE BESØG

Et andet vigtigt element i processen er tid. Dette afhænger naturligvis af det givne produkt og materialevalg, men god tid er vigtigt, både for at opbygge gode relationer og tillid mellem parterne, samt tid til at forstå den verden partneren lever i, og de forudsætninger der er til stede for produktionen. Jo mindre velfunderet en gruppe er i basisproduktion og kvalitet, jo mere tid kræves. Ligeledes er det optimalt med flere projektrejser, og om muligt løbende tilbagevendende workshops for videreudvikling af produkter og kvalitet.

6) WORKSHOPS – FAIR TRADE, DESIGN OG MARKEDSFORSTÅELSE

For det gode samarbejde om Fair Trade Design, er afholdelse af workshops et vigtigt element. Dette gælder ofte som udgangspunkt workshops om hvad Fair Trade egentlig er, idet mange produktionsgrupper ikke altid er fuldt opdaterede på dette. Ligeledes er workshops omkring hvad dansk design er, krav til kvalitet, produkt og levering også essentielt. Og, i forlængelse af dette, diskussion og tydeliggørelse af hvad det skandinaviske marked er, hvordan konkurrencen på markedet er, og hvordan produkterne handles i Skandinavien. Optimalt for en bedre forståelse af markedet er besøgsrejser til Danmark, hvor repræsentanter for producentgruppen kan få bedre indblik i marked og samfund, for derved bedre at forstå det marked ens produkter rettes mod.